

24. 10. 2002 je bilo v organizaciji Združenja za gozdarstvo pri Gospodarski zbornici Slovenije posvetovanje na temo uvajanja strojne sečnje v Sloveniji. Našteli smo 112 udeležencev iz vseh organizacij, ki pokrivajo gozdarstvo. Posvet sta s pozdravnima govoroma otvorila g. Jože Sterle, državni sekretar za gozdarstvo in mag. Milan Trafela, predsednik upravnega odbora Združenja za gozdarstvo. Temu je sledilo uvodno predavanje prof. dr. Iztoka Winklerja, ki je ugotovil, da posvetovanje, glede na razmere v naši soseščini, komaj še prihaja ob pravem času. Pri tem je poudaril, da se mora slovenska gozdarska stroka uvajanja strojne sečnje lotiti načrtno in kritično brez vnaprejšnjega odklanjanja ali navduševanja.

Sledile so predstavitve referatov, katerih povzetke objavljamo v nadaljevanju.

1 TEHNOLOŠKE MOŽNOSTI STROJNE SEČNJE

dr. Boštjan KOŠIR

V prvem delu prispevka avtor opredeljuje gozdarske tehnologije in delovne metode. V nadaljevanju opisuje tehnološke in tehnične možnosti uvajanja strojne sečnje v Sloveniji. Ugotavlja, da med različnimi tehnologijami prihajata v poštev zlasti sodobna tehnologija izdelave gozdnih lesnih sortimentov v sečišču s stroji za sečnjo ter tehnologija izdelave sortimentov na pomožnih skladiščih ob kamionski cesti s stroji za izdelavo. Avtor omenja tudi poglavitne dejavnike, ki vplivajo na izbor strojev in predlaga nekatere splošne rešitve.

2 SESTOJNE IN TERENSKÉ MOŽNOSTI ZA STROJNO SEČNJO V SLOVENIJI

dr. Janez KRČ

Prispevek predstavi novo orodje za analizo podatkov gozdarskega informacijskega sistema z vidika možnosti za uvajanje strojne sečnje lesa v Sloveniji. Vplivni dejavniki na izbiro površin in gozdnih sestojev obsegajo terenske in sestojne kazalce s katerimi po gozdnogospodarskih območjih analiziramo površino in možni posek lesa. Kriterije za izbor površin lahko poljubno spreminjamo in se s tem prilagajamo zahtevam poljubno izbranih

tehnologij dela v gozdu. Izdelali smo računalniški program, ki pripravi prostorsko predstavitev izbranih površin v obliki identifikacije centroidov odsekov, kar omogoča številne prostorske analize. Z vidika priprave in izvedbe del v gozdni proizvodnji predstavlja orodje novo razsežnost v funkcionalni klasifikaciji gozdov.

3 NEKATERE PREDHODNE GOZDNOGOJITVENE USMERITVE PRI UVAJANJU STROJNE SEČNJE V SLOVENIJI

dr. Jurij DIACI, Bogdan MAGAJNA

Prispevek podaja predhodne gozdnogojitvene usmeritve za uvajanje strojne sečnje v Sloveniji. Usmeritve so rezultat ogledov sečišč strojne sečnje na Ravniku, Žekancu in Strojniku, meritev sončnega sevanja v klasično in strojno redčenih drogovnjakih rdečega bora v Žekancu, simuliranja sečnje s strojem za sečnjo petih različnih dosegov žerjava, študija literature in posvetovanja s strokovnjaki. Avtorja opozarjata na bistveno manjši indeks listne površine v strojno redčenem sestoju in na možne posledice glede priraščanja. Ugotavljata, da je poleg jakosti ukrepanja gostota pomožnih prometnic najpomembnejši objektivni dejavnik, katerega vpliv na sestojne kazalce bo potrebno raziskati pri uvajanju te tehnologije. Predlagata celovito obravnavo strojne sečnje v okviru gozdarskega načrtovanja, kjer je mogoče jasno razmejiti primerne, pogojno primerne in neprimerne sestojne in rastiščne razmere oz. stroje za sečnjo.

4 STROJNA SEČNJA V OKVIRIH GOZDARSKIH PREDPISOV

Tomaž HROVAT

Uvajanje nove tehnologije mora imeti tudi ustrezno pravno pokritje. V prispevku so analizirani gozdarski predpisi, ki jih je pri uvajanju strojne sečnje potrebno upoštevati. Analizirane so ovire in podani predlogi korekcij teh predpisov. Pogoj za pripravo ustreznih predpisov pa je strokovna ocena dopustnosti in omejitev pri strojni sečnji v slovenskih gozdovih, ki jo mora doreči gozdarska stroka.

5 ERGONOMSKI VIDIKI STROJNE SEČNJE

dr. Marjan LIPOGLAVŠEK

Zaradi spremenjenih obremenitev strojnikov pri sečnji in spravilu s stroji so ergonomske zahteve za oblikovanje delovnih sredstev in dela drugačne. Med obremenitvami strojnikov prevladujejo duševne obremenitve, od fizičnih so ostale samo še statične zaradi celodnevnega sedenja. V kabinah je mogoče uravnati ropot, tresenje, klimo, vidljivost, osvetlitev pod znosne, zdravju neškodljive meje. Zaradi novih obolenj, ki jih povzročajo ponavljajoči se gibi, je treba oblikovati nova vodila strojev, pretežno za prste rok. Računalniki prevzemajo le primeren del duševnih funkcij strojnikov.

6 VPLIV STROJNE SEČNJE NA SESTOJ IN TLA

dr. Boštjan KOŠIR

Članek se ukvarja najprej z vrstami gozdnih prometnic na splošno in nato glede na tehnologijo pridobivanja lesa. Predstavljeno je nekaj modelov strojne sečnje v povezavi z gostotami prometnic. Predstavljeni so nekateri dosedanja rezultati študij strojne sečnje pri nas. Podan je pregled deležev poškodovanega drevja pri dosedanjih tehnologijah v primerjavi s strojno sečnjo.

7 ANALIZA POGLEDOV STROKE DO UVAJANJA STROJNE SEČNJE V SLOVENJI

Jurij BEGUŠ spec.

Uvajanje novosti vedno spremlja večji ali manjši odpor, ki ga lahko rešujemo le z dialogom. Eden od načinov, kako preseči emocionalno obarvane reakcije, so metode participacije. Z njimi smo pri ugotavljanju odnosa stroke do uvajanja strojne sečnje želeli spoznati razmišljanja gozdarskih strokovnjakov ter poiskati rešitve, ki naj bi služile stroki kot vodilo pri nadaljnjem ukrepanju. Določanje območij, primernih za strojno sečnjo v Sloveniji, izobraževanje, uporaba primernih strojev in ustrezne tehnike dela ter preveritev zakonodaje so glavni poudarki, ki so jih gozdarski strokovnjaki določili na delavnici o strojni sečnji, ki jo je organiziral Zavod za gozdove Slovenije.

8 RAZPRAVA

Predstavitvi referatov je sledila razprava. Med razpravo je dr. Darij Krajčič predstavil okvirne stroške pridobivanja in spravila lesa s strojno sečnjo in jih primerjal s stroški pridobivanja in spravila lesa na klasičen način. Ugotovil je, da pri slabi organizaciji dela in nizki koncentraciji poseka, strojna sečnja ne zagotavlja prihrankov, medtem ko je pri višjih koncentracijah in dobri organizaciji prihranek lahko znaten.

Mag. Boris Papac je na kratko povzel rezultate ankete Inovativnost in podjetništvo v slovenskem gozdarstvu, ki sta jo v okviru projekta Innoforce izvedla z mag. Milanom Šinkom. Anketa je bila izvedena med gozdarskimi izvajalskimi družbami s koncesijo in podjetji, ki nimajo koncesije za izvajanje del v državnih gozdovih. Odgovori v anketi odražajo pogled izvajalskih podjetij na uvajanje strojne sečnje in na glavne probleme, ki se s z uvajanjem le-te pojavljajo. Rezultati ankete kažejo, da so s problematiko uvajanja strojne sečnje pri nas, in s samo tehnologijo pridobivanja lesa s strojno sečnjo bolje seznanjena izvajalska podjetja, ki imajo koncesijo za izvajanje del v državnih gozdovih.

V drugem delu posvetovanja smo nadaljevali delo v obliki delavnice v štirih skupinah, ki smo jih oblikovali na podlagi teritorialne pripadnosti udeležencev. Rezultate delavnice so moderatorji (Franci Furlan spec., Jurij Beguš spec., dr. Boštjan Košir in Mitja Jandl) predstavili na plenarnem delu posveta.

9 ZAKLJUČKI IN PREDLOGI POSVETOVANJA

Ugotovitve lahko strnemo v nekaj ključnih točk:

- Zakonodaja strojne sečnje ne prepoveduje, jo ma marsikje otežkoča. Udeleženci posveta pozivajo Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano, da ponovno prouči zahteve s področja gozdnega reda. Problematiko gozdnega reda je načel že posvet na to temo pred leti, vendar zakonodajalec na tem področju ni storil ničesar.
- Kazalo bi zmanjšati togost odkazila znotraj odseka v smislu odstopanj od predpisanega največjega dovoljenega poseka.
- Pred izvajanjem strojne sečnje je potrebna temeljita priprava dela.
- Nadaljevati je potrebno z raziskavami na tem področju s poudarkom na ekonomiki proizvodnje.

Gozdarstvo v času in prostoru

Udeleženci pozivajo Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano, da podpre raziskovalne projekte s tega področja, ki jih že financira gospodarstvo (Združenje za gozdarstvo pri GZS).

- Potrebno je intenzivno delo z negozdarsko javnostjo, zlasti mestno. Udeleženci posveta pri tem zlasti računajo na Zavod za gozdove Slovenije.

- Udeleženci posveta naprošajo Terminološko komisijo (vodja prof. dr. Marjan Lipoglavšek), da opredeli terminologijo s področja strojne sečnje.

- Udeleženci posveta pozivajo vse nosilce predmetov na vseh stopnjah formalnega izobraževanja, da preverijo, ali njihovi predmeti v zadostni meri obravnavajo tudi strojno sečnjo.

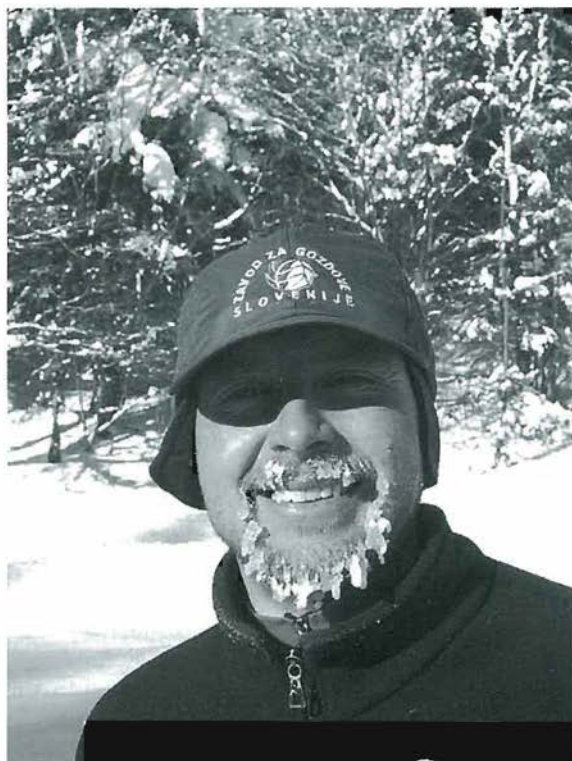
- Udeleženci posveta naprošajo delovno skupino v sestavi dr. Boštjan Košir, Franci Furlan spec. in Jurij Beguš spec., da pripravi program enodnevnih seminarjev s področja strojne sečnje. S temi seminarji bi slovenske gozdarske strokovnjake seznanili z osnovami problematike strojne sečnje.

Ob posvetu je Združenje za gozdarstvo izdalo tudi zbornik, ki ga je prejel vsak udeleženec pred začetkom posveta.

Gre za prvi poskus organiziranega soočanja slovenske strokovne javnosti z v svetu že uveljavljenimi tehnologijami. Na posvetu smo želeli na podlagi predstavljenih referatov in razprave oblikovati zaključke, ki bi preprečili stihijsko uvajanje za nas novih tehnologij. Strojna sečnja zanesljivo postavlja vrsto vprašanj in je za slovenske gozdarje pravi strokovni izziv. Samo upamo lahko, da posvet ni zadnji dogodek s to problematiko in da bodo ljudje in organizacije, ki so jim udeleženci posveta naložili nekatere naloge, svojo (moralno) dolžnost tudi opravili.

Na koncu je mag. Emilijan Trafela navzoče seznanil, da je mesto sekretarja združenja za gozdarstvo prevzel Franci Furlan spec., prejšnjemu sekretarju dr. Dariju Krajčiču pa se je za dosedanje delo zahvalil. Vodja posveta se je vsem udeležencem zahvalil za obisk in izrazil upanje, da se bomo na podobnih dogodkih še srečali.

Dr. Darij KRAJČIČ,
vodja posveta
Jože PRIMOŽIČ,
tehniški sodelavec

Odkazilo žledoloma pri -15 stopinjah, Boris Čresnar